

नन्दगोपस्य भार्यैका वसुदेवस्य चापरा । तुल्यकालं हि गर्भिण्यै यशोदा देवकी तथा ।
 देवक्यजनयद्विष्णुं यशोदा तान्तु कन्यका । मुहूर्त्तेऽभिजिते प्राप्ते सार्द्धं रात्रे विभूषिते ।
 सागराः समकम्पन्त चेलुश्च धरणीधराः । जज्वलुश्चाग्नयः शान्ता जायमाने जनार्दने ।
 शिवाः संप्रववूर्वाताः प्रशान्तमभवद्रजः । ज्योतींषि व्यत्यकाशन्त जायमाने जनार्दने ।
 अभिजिन्नाम नक्षत्रं जयन्ती नाम शर्व्वरी । मुहूर्त्तो विजयो नाम यत्र जातो जनार्दनः ।
 अव्यक्तः शाश्वतः कृष्णो हरिर्नारायणः प्रभुः । जायते भगवांस्तत्र नयनैर्मोहयन् जगत् ।
 अनाहता दुन्दुभयो देवानां प्राणदंस्तदा । आकाशात् पुष्पवर्षश्च ववर्ष त्रिदशेश्वरः ।
 गोभिर्मङ्गलयुक्ताभिः सुवन्ता मधुसूदनं । महर्षयः सगन्धर्वा उपतस्थुः सहासराः ।
 जायमाने हृषीकेशे प्रहृष्टमभवज्जगत् । दन्द्रश्च त्रिदशैः सार्द्धं तुष्टाव मधुसूदनं ।
 वसुदेवस्तु तं रात्रौ जातं पुत्रमधोक्षजं । श्रीवत्सलक्षणं दृष्ट्वा युतं दिव्यैश्च लवणैः ।
 उवाच वसुदेवस्तं रूपं संहर वै प्रभो । भीतोऽहं देव कंसस्य तस्मादेवं वदाम्यहं ।
 मम पुत्रा हतास्तेन तव ज्येष्ठाऽम्बुजेक्षण ।
 ॥ वैशम्पायन उवाच ॥ वसुदेववचः श्रुत्वा रूपं संहरदच्युतः । अनुज्ञाय पितृलेम नन्दगोपगृहं नय ।
 वसुदेवस्तु संगृह्य दारकं क्षिप्रमेव च । यशोदाया गृहं रात्रौ विवेश सुतवत्सलः ।
 यशोदायास्त्वविज्ञातस्तत्र निक्षिप्य दारकं । गृहीत्वा दारिकां ताञ्च देवकीशयने न्यसत् ।
 षरिवर्त्ते कृते ताभ्यां गर्भाभ्यां भयविक्रवः । वसुदेवः कृतार्थो वै निर्जगाम निवेशनात् ।
 उग्रसेनसुतायाथ कंसायानकदुन्दुभिः । निवेदयामास तदा कन्यां तां वरवर्णिनीं ।
 तच्छ्रुत्वा लरितः कंसो रक्षिभिः सह वेगितः । आजगाम गृहद्वारं वसुदेवस्य वीर्यवान् ।
 स तत्र लरितं द्वारि किं जातमिति चाब्रवीत् । दीयतां शीघ्रमित्येवं वाग्निः समभितर्ज्जयन् ।
 ततो हाहाकृताः सर्व्वा देवकीभवने स्त्रियः । उवाच देवकी दीना वाष्पविक्रवया गिरा ।
 दारिका पुत्र जातेति कंसं समभियाचतो । श्रीमन्तो मे हताः सप्त पुत्र गर्भास्त्वया विभो ।
 दारिकेयं हतैवैषा पश्यस्व यदि मन्यसे । दृष्ट्वा कंसस्तु तां कन्यामकथ्यत मुदा युतः ।
 हतैवैषा यदा कन्या जातेत्युक्ता वृथामतिः । सा गर्भशयनक्षिप्त्वा गर्भान्मुक्त्वा मूर्द्धजा ।
 कंसस्य पुरनो न्यस्ता पृथिव्यां पृथिवीसमा । पादे तां गृह्य पुरुषः समाविध्यावधूय च ।
 उद्यच्छन्नेव सहसा शिलायां समपोथयत् । सावधूता शिलापृष्ठे निष्पिष्टा दिवमुत्पतत् ।
 हित्वा गर्भतनुं सा तु सहसा मुक्तमूर्द्धजा । जगामाकाशमाविश्य दिव्यस्वगनुलेपना ।
 कन्यैव चाभवत् सा तु दिव्या देवैरभिष्टुता । नोलपोताम्बरधरा गजकुम्भोपमस्तनी ।
 रथविस्तीर्णजघना चन्द्रवक्त्रा चतुर्भुजा । विद्युद्विस्फटवर्णाभा बालार्कसदृशेक्षणा ।
 पयोधरस्त्रनवती सन्ध्येव सपयोधरा । सा वै निशि तमोग्रसे सर्व्वभूतगणकुले ।
 नृत्यती हसती चैव विपरीतेन भासते । विहायसि गता रौद्री पपौ पानमनुत्तमं ।

५५२

५५५

५५६

५५७

५५८

५५९